

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 6. aprila 1933.

Štev. 40.

Nobenih davčnih olajšav

V vrsti težkih konstatacij, ki jih je na podlagi števil in dejstev izrekel minister Mohorič v svojem velikem in senzacionalnem proračunskem govoru, je menda najtežja konstatacija, da kljub zmanjšanju proračuna za tri milijarde, ni bilo mogoče razen 20 odstotnega znižanja zemljarine doseči niti ene davčne olajšave. Nasprotno je bila uvedena še cela vrsta novih davkov, pa čeprav se je narodni dohodek pri najmanj štirih petinah prebivalstva znižal v tem času za več ko 40 odstotkov. Je to konstatacija, ki zadene v črno in ki najbolj nazorno pokaže težko stanje, v katerem se nahaja naš gospodarski svet.

Kajti pri tako silnem padcu narodnega dohodka je naravno, da se morajo znižati tudi davčni dohodki. Če ljudje manj zaslužijo, morejo tudi manj dati in tudi povišanje davkov ne more na tej resnici nič spremeniti. Ta resnica pa se tudi jasno kaže v izkazih državnih dohodkov in izdatkov. Kljub vsem novim davkom in taksam se državni dohodki stalno krčijo, ker pač ljudje nimajo, ker je njih denarna moč izčrpana. Zato bi bil skrajni čas, da se naša fiskalna politika malo spremeni in da ne bi obstajalo njeno stremljenje le v tem, da davkoplačevalca čisto osuši, temveč da tudi gleda na to, da ne trpi njegova pridobitna sposobnost. Zlasti pa bi se smela finančna uprava zateči k temu neizprosni apelu na zadnja sredstva davkoplačevalcev šele takrat, kadar bi v resnici že izčrpala vse druge vire in izvedla prihranke do skrajne mere.

A do tega prepričanja naš davkoplačevalca ne more priti in sicer iz zelo realnih razlogov. V proračunskem govoru ministra Mohoriča so ti razlogi prav nazorno povedani, a tudi podprti s številkami. Tako treba v prvi vrsti omeniti neplačane davke, ki so dosegli ogromno vsoto 2700 milijonov dinarjev. Da je tako velika vsota neupravičena, se vidi iz tega, da znašajo davčni zaostanki na področju ljubljanske finančne direkcije le 40 milijonov. To se pravi z drugimi besedami, da bi smeli znašati, če bi veljala v vsej državi ista davčna praksa, le okoli pol milijarde, torej petkrat manj. A zakaj se ne izterjujejo davki povsodi enako, zakaj ne velja tudi drugod ista rigoroznost?

V vsakem mesečnem izkazu o državnih izdatkih se povdarja, koliko znaša prihranek v državnih izdatkih. Kakor je vesel davkoplačevalec, ko sliši o tem zdravem in pravilnem prizadevanju po znižanju izdatkov, tako pa se mora v še večji meri začuditi, če bere, da pokojnine kar neprestano rastejo in da so presegle že eno milijardo. Ali je to potrebno, ali tu mar ne bi bili mogoči tudi prav izdatni prihranki?

Še težja vprašanja pa pridejo davkoplačevalcu, če čita Mohoričeva izvajanja o gospodarstvu državnih podjetij. Ogromno narodno bogastvo predstavljajo samo državni gozdovi, ki bi mogli biti v teh težkih časih ona silna železna rezerva državnega gospodarstva, ki bi mogla nadomestiti vse nove davke. A kaj vidimo mesto tega? Od vsega tega ogromnega bogastva, ki je v državnih gozdovih, nima država nič, še več, mora celo doplačevati. To se pravi, da so vsi ti ogromni gozdovi za državo samo izguba in da bi bila dejansko na boljšem, če teh gozdov sploh ne bi imela.

Seveda velja to samo pod pogojem, da bi še naprej trajalo takšno gozdno gospodarstvo, ker pri količakaj dobrem gospodarstvu bi petmilijonska sečnja morala dati dobiček. Kaj bi zaslužil zasebnik, če bi bil lastnik takšnih gozdov, pač ni treba posebej omenjati, pa najsi bi bila gospodarska kriza še težja. Nerazumljivo zato ostane za davkoplačevalca, da od tako ogromnih gozdov nima država nobenega dobička.

Prav tako ne more razumeti davkoplačevalec, da se forsira eksploatacija pa-

sivnih rudnikov. Če velja izkoriščanje več, kakor pa znaša izkupiček prodanih rud, potem ni na svetu podjetnika, ki bi forsiral izkoriščanje takšnega rudnika. Saj je vendar njegova izguba tem večja, čim več pridobi rude. Tem manj pa more razumeti takšno početje davkoplačevalec. Ta vendar ne bo plačeval davkov zato, da se more izkoriščati pasiven rudnik? Kaj res kdo kaj takšnega pričakuje od davkoplačevalca?

Je vse res, da morajo državljani v času težke depresije relativno več žrtvovati za državo, ko v času velike konjunkturo. Toda vedno pa treba gledati na to, da bo imel davkoplačevalec to zavest, da se njegov denar dobro uporabi in da res ne gre drugače, ko da je do skrajnosti požrtvovalen.

Seja tarifnega odbora Železniške tarife so mnoga previsoke

V ponedeljek se je vršila v Beogradu seja tarifnega odbora, ki je sklepala o novi železniški tarifi z ozirom na prevoz kmetijskih pridelkov. Sejo je otvoril g. Karmanski iz Zagreba, ki je najprej opisal dosedanje delo tarifnega odbora, nato pa prešel na prevoz kmetijskih pridelkov, ki tvorijo 27 do 30 odstotkov vsega blaga, ki se prevozi po železnici.

Kot prvi je govoril dr. Gortan, predsednik zagrebške Zadrugne zveze. V zelo obsežnem in dokumentiranem referatu je povdarjal, da v sedanjem težavnem gospodarskem položaju poljedelstvo ne prenese niti sedanjih železniških tarif, tem manj pa bi moglo na novo povisanih. Povisane tarife bi znižalo vsem producentom cene, vsem konzumentom pa jih povisalo. Vsako povisane cen tarife bi nujno povzročilo večjo draginjo, ki bi znižala konzum, vsled česar bi se tudi zmanjšal promet na železnici. Kmetovalec je danes v tako težkem položaju, da mora ali prodajati zemljo in živino, torej načeti svoj mali kapital ali pa še bolj znižati svoj že itak nad vse nizki standard. Če bi ta padel še bolj, potem bo še bolj padel konzum vseh izdelkov, a to je smrt za vse gospodarske panoge.

Vrednost žetve je znašala v letu 1928 15 milijard, mnogo večja žetev v letu 1931 pa je bila vredna samo 9,8 milijard, tako zelo so padle cene kmetijskim pridelkom. Samo vsled cenenegega voznega pota se je mogla naša pšenica pririniti na svetovni trg. Nove železniške tarife ne bi škodovala samo zunanjemu trgu, temveč bi bile katastrofalne tudi za domači trg. V pasivnih krajih je 4 milijone prebivalstva, ki so potrošniki naših kmetijskih pridelkov. Pri današnjih razmerah ne morejo že sedaj kupovati niti najpotrebnejših stvari, ker dovoz preveč podružuje živila. Pasivni kraji porabijo na leto 70.000 vagonov hrane iz žitornih krajev. Čeprav trošijo pasivni kraji največ koruzo, za katero novi načrt tarife ne določa povisanija, se je prevoznina tudi za koruzo dejansko podražila vsled metode zaokroževanja teže navzgor in vsled postranskih pristojbin. Ko je bila koruza po 270 dinarjev, se je gibala prevoznina med 3,87 do 22,39 odstotkov vrednosti blaga, danes, ko je cena koruze padla na 55 dinarjev, se giblje prevoznina med 17,78 do 110,18 % vrednosti blaga. Nove tarife je zato treba odločno odkloniti.

Previsoke tarife onemogočajo vsak izvoz žita v Grčijo

V imenu trgovinske zbornice v Skoplju je nato govoril Vojin Barošić. Južna Srbija ima vsako leto do 200.000 ton žita za izvoz. Naš izvoz žita pa je vsled previsokih prevoznin nemogoč. Leta 1930 smo izvozili v Grčijo 16.215 ton pšenice, leta 1931 samo 7.052, a lani tako malo, da se naš izvoz v grški statistiki sploh ne omenja več. Z novo tarifo bi se podražila prevoznina za 20 %, da bi pa mogli izvažati v Grčijo, bi bilo treba sedanjo prevoznino znižati za 25 odstotkov.

len. A bojimo se, da se pri nas na to mnogo premalo gleda in da se ta moment mnogo premalo upošteva. Kajti če bi se upošteval, potem bi morali že davno slišati to radostno vest, da je imela vsaj ena redukcija državnih izdatkov to posledico, da je doživel davkoplačevalec vsaj rahlo davčno olajšanje. Samo malo takšne dobre volje, pa bodo vsa davčna bremena znosnejša.

Zato pa v času vsesplošno zmanjšanih narodnih dohodkih ni zahteva po davčnih olajšavah le želja davkoplačevalca, temveč postulat pametne finančne politike, ki ne napenja loka do skrajnosti. Olajšanje davčnega bremena bi morala postati ena glavnih točk vladnega programa in gospodarstvo v državnih podjetjih kaže, kako se more ta točka izpolniti.

Prevoz čez Brajlo pomeni razmetavanje denarja

Posebno pozornost je vzbudil referat dr. Šajna, zastopnika žitnih izvoznikov na Jadranu. Naše železnice izkoriščajo po izjavi železniškega ministra samo 40 odstotkov svojega voznega parka, ker je promet tako zelo nazadoval. Zato se je tudi znižal čisti dobiček železnic od 267,8 na 170,2 milijonov dinarjev. Železnice se morajo zato boriti proti konkurenci rečne plovbe in Primorci ji bodo pri tem pomagali. Če bi se z zmanjšanjem tarif povečal promet, bi se dvignil tudi zaslužek železnic. Danes se plača za prevoz enega vagona žita iz Vojvodine v Split okoli 4500 dinarjev, prevoz čez Brajlo pa velja samo 2550 dinarjev. Transport žita po železnici iz Južne Srbije v Split velja okoli 8000 dinarjev, čez Solun po morskoti poti pa samo 3000 dinarjev. Naravno je, da zato nihče ne uporablja železnice.

Zapravljanje denarja pa je, če svoje lastno žito dovažamo čez tuje ozemlje in večinoma na tujih parobrodih. Vse, kar izdamo za pretovarjanje blaga v Brajli in za prevoz po morju, je vrženo skozi okno na cesto. Naše gospodarstvo pa je danes mnogo preveč revno, da bi smeli tako razmetavati denar. Zato je treba znižati železniške tarife do te mere, da bo prevoz žita po železnici ravno tako drag ko po morju čez Solun in Brajlo.

Dobiček, ki ga ima rečna plovba od prevoza po Donavi, ne igra nobene vloge. Njeni dohodki od prevoznine po vlačilcih znašajo 68 milijonov, dočim dobi železnica od sporovoznega blaga 1.465 milijonov. Čisti dobiček rečne plovbe pa je tako malenkosten, da se nanj ni treba niti ozirati. Z izvoz čez Brajlo plačamo 500 Din pretovornine in za zavarovanje in prevoz po morju 1500 dinarjev. Ves ta denar bi lahko ostal v naši državi, če bi prevažali žito po železnici. Ker imamo za izvoz 25.000 vagonov koruze, izgubimo na ta način 50 milijonov dinarjev. To je 22 odstotkov vseh deviz, ki jih dobimo od prodane koruze.

Železnice morajo voditi takšno tarifno politiko, da bo mogoč prevoz žita po železnici.

KONVERZIJA KMEČKIH DOLGOV
V RUMUNJI

Rumunskemu parlamentu je bil predložen nov predlog o konverziji kmečkih dolgov. Po tem predlogu bo za vse kmečke dolgove uveden 5leten moratorij, ki se more podaljšati tudi na deset let. Za časa moratorija plača dolžnik samo 2% obresti, a ne plača nobene amortizacije. Če pride med kmetom in upnikom do sporazuma, se zniža dolg pri posestnikih, ki imajo do 10 ha zemlje za 50%, pri posestvih do 50 ha za 35% in pri drugih za 25%. Nikakor pa ni dolžan kmet plačati višjih obresti, kakor znaša polovica njegovega obdačenega dohodka.

Državni izdatki in dohodki

v mesecu februarju

Izdatki. V mesecu februarju so znašali državni izdatki 501,6 milijonov Din ali 79,47% s proračunom določene vsote. Na ta način je bil dosežen prihranek v višini 129,6 milijonov Din. V primeri z januarjem so bili izdatki nižji za 39,5 milijonov. Prihranek se je dosegel izključno le pri materialnih izdatkih.

Dohodki. Vseh dohodkov je bilo v februarju manj za 130,19 milijonov Din ali 79,38%, kakor pa so bili proračunani. Izdatki so bili zato nekaj nad pol milijona višji ko dohodki, dočim so bili izdatki večji od dohodkov v januarju le za 275.000. Če pa primerjamo skrajne rezultate v februarju in januarju, potem vidimo, da so bili v februarju izdatki za 39,4 manjši, dohodki pa za 29,1 milijonov večji.

V enajstih mesecih

V prvih enajstih mesecih so znašali izdatki 5.263,4 milijonov ali 97,60% proračunane vsote. Za osebne izdatke je bilo izdano 3.395,7, za materialne pa 2.131,5 milijonov Din. Ves doseženi prihranek je znašal 1.416,5 milijonov Din.

Vsi dohodki pa so znašali v prvih enajstih mesecih 5.508,8 milijonov in so bili torej za 18,4 milijonov manjši od izdatkov.

Likvidnih, a neizplačanih računov, to je letičih dolgov, je bilo koncem februarja 358,1 milijonov dinarjev in sicer: pri državnih podjetjih 207,4 (od tega pri železnici 148,6, pri rečni plovbi 11,9, pri ministrstvu za šume in rude 46,7) milijonov dinarjev, pri državni upravi in njenih ustanovah pa za 150,7 milijonov.

Proračun državnih podjetij

V februarju je bil dosežen prihranek v višini 49,7, ker se je porabilo samo 84,08% proračunanih izdatkov, napram 82,05% v januarju. Dohodki so dali manj za 164 milijonov 433.500, to je samo 56,16% od proračunane vsote. Dohodki so bili mnogo manjši ko v januarju, a so se že tedaj zelo znižali v primeri z dohodki v decembru.

Državna gospodarska podjetja so bila aktivna v februarju za 9 milijonov. Mesto proračunanih 62,7 milijonov je bil dosežen presežek dohodkov v višini le 56,9 milijonov.

Vsi izdatki za vseh prvih enajst mesecev so znašali 3.052,4 (mesto proračunanih 3.433,7) milijonov in je bil dosežen prihranek v višini 383,3 milijonov.

Vsi dohodki državnih podjetij so znašali v prvih enajstih mesecih sedanjega proračunskega leta 3.051,7 milijonov ali 73,97% proračunske vsote. Dohodki so bili torej manjši za 1.074 milijonov. Če se pa primerja vsota vseh izdatkov in vseh dohodkov, potem se vidi, da so bila državna podjetja v prvih enajstih mesecih pasivna za 664.012 Din.

Gospodarsko sodelovanje držav Male antante

Kakor poročajo »Praške Novine«, se je ustanovil v praškem ministrstvu za zunanje zadeve poseben oddelek za vprašanja, ki se tičejo ožjega sodelovanja držav Male antante. Ta oddelek bo pripravil vse predloge, ki morejo služiti temu namenu. Predvsem so aktualna prometna vprašanja. V najkrajšem času se bo vršila konferenca pristojnih resornih ministrstev, na kateri se bo izdelal delovni program. Gre za vsa prometna vprašanja in tudi za zboljšanje zračnih zvez. Glede železniškega prometa se bo zlasti skušalo rešiti vprašanje direktnih tarif. Glede brodarstva je zlasti važno vprašanje svobodne cone v Galacu, kamor bo odpotovala posebna komisija češkoslovaških resornih ministrstev. Ta komisija bo tudi izbrala mesto za češkoslovaško cono.

O. Pehani:

Naš kreditni trg

Zgrešeno je naziranje (»Slovenec« od 8. marca), da je mogoče odpraviti našo sedanjo denarno krizo samo s pomočjo Narodne banke ali z inflacijo bankovcev, ne pa z mobilizacijo terjatev ali s stvarnim kreditom. V samem kreditnem gospodarstvu imamo najboljši dokaz, da si pomagamo s stvarnim kreditnim premoženjem denarnih zavodov lahko prav uspešno, če se stvari pravilno lotimo. Če naj zadenemo v črno, moramo z vidika, ki je v našem primeru najbolj važen, pregledati najprej sliko vsega današnjega denarnega in kreditnega sistema pri nas in drugod in brž bomo videli, kje je pri nas vrzel. Slika pa je ta:

Primarni denar je danes samo še zlato. Zaradi nepraktičnosti njegovega prenašanja, nadalje radi njegove mnoge premajhne količine za obvladanie vsega trgovskega prometa in še iz raznih drugih vzrokov je zlato kot menjalno sredstvo skoro popolnoma izločeno in prihaja v poštev le še za izravnavo državnih plačilnih bilanc. Na splošno ga je v prometu zamenjal njegov surogat v obliki bankovcev, ki so prvi kreditni papir.

Sekundarni denar so bankovci, ki so teoretično nakaznice na zlato. Resnično imajo bankovci le delno kritje v zlato (pri nas 35 odstotkov), ostanek pa je krit z drugimi vrednotami (menice, efekti, včasih tudi hipoteke itd.). Zlato je ostalo pri bankovcih dejansko le še vrednostna mera. Zakonito določeno minimalno razmerje ali relacija zlata do stvarne podlage je točka, pod katero zlata podlaga ne sme pasti, če naj bankovci obdrže svojo polno vrednost. Znižanje zlatega kritja pod določeni minimum ali zaradi izvoza zlata (pasivna plačilna bilanca države), ali zaradi prekomerne izdaje bankovcev brez odgovarjajočega povišanja zlate zaloge (poplava ali inflacija) ima za posledico neizogiben padec bankovcev na inozemskih borzah, doma pa zvišanje vseh blagovnih cen. Ker uživajo bankovci po zakonu splošni prisilni tečaj, služijo kot **oficijalno plačilno sredstvo** za poravnavanje vseh v domači valuti izraženih kreditnih razmerij. V pogledu vrednosti so tako bankovci kakor tudi vsa v dinarjih izražena premoženja odvisna v prvi vrsti od relacije zlatega do stvarnega kritja bankovcev in ta relacija prihaja do praktičnega izraza v valutnem tečaju (tečaj prvega reda).

Tercijarni denar so razna obračunska ali nakazilna sredstva, kakor menice, čeki nakaznice, žiro-nakazila itd. iz raznih vložnih ali kreditnih računov med posameznimi poslovnimi ljudmi ali med strankami posameznih denarnih zavodov ter se glase v domači valuti. Kreditna razmerja so tukaj privatnega značaja, obvezna le za šte-

Adria prašek je boljši

vilčno zelo omejene direktne kontrahente in so kot taka neoficijalna plačilna sredstva. Izvrševanje plačil v terciarnem denarju je neomejeno tako dolgo, dokler so dotični denarni zavodi likvidni, dokler morejo izplačevati svojim strankam nakazila v gotovini v okviru normalnih razmer. Če pade normalno v obtoku se nahajajoča gotovina globoko pod normalno stanje (te-zaviranje), se izplačila nakazil vedno bolj krčijo, v istem razmerju zastajajo nakazila in preje likvidna terciarna plačilna sredstva (vloge) se spremene v nemobilno premoženje, ki je kot tako podvrženo disaziu do bankovcev ali sekundarnega denarja (tečaj drugega reda). V pogledu denarnega značaja so tedaj terciarna plačilna sredstva odvisna od količine krožečih bankovcev.

Kvartarni denar bi se mogla imenovati nakazila strank med raznimi denarnimi zavodi s posredovanjem njih klirinških central (Clearing house) in včasih celo po zvezi klirinških central, če jih je v deželi več. To široko organizirano plačilno sredstvo je v pogledu vrednostne mere odvisno od bankovcev, kakor je to pri ozko organiziranem terciarnem denarju, ter je tudi prav tako neoficijalno plačilno sredstvo. Mreža k sprejemanju obveznih kontrahentov pa je tukaj zelo široka ter tvori nekak širši prostovoljni prisilni tečaj. V pogledu denarnega pomena je kvartarno plačilno sredstvo mnogo manj odvisno od količine krožečih bankovcev kakor navadni žiralni denar iz vzroka, ker je akcijski radius kliringa raztegnjen od vsakega klirinško organiziranega denarnega zavoda po svoji

klirinški centrali na pretežno večino denarnih zavodov države in ima tedaj vsaka vloga v takem denarnem zavodu neke vrste lastno, relativno dovolj mobilno sposobnost in se ta zelo približuje mobilnosti samih oficijalnih bankovcev. Klirinška organizacija, ki ima mrežo svojih članov raztegnjeno čez večino denarnih zavodov dežele, obvlada lahko tako velik odstotek vseh denarnih operacij, da ostane bankovcem le še prav ozek delokrog in da se splošno gospodarstvo in denarstvo lahko kar najbolj otrese despotizma oficijalnih bankovcev in njih neelastične odvisnosti od zlata.

Praktičen dokaz za pravilnost gorenje trditve nudijo Združene države Sev. Amerike, kjer se od vsega poslovnega prometa izvršuje celih 95 % plačil v prepisnem, žiralem in klirinškem prometu ter le 5 % v oficijalnih bankovcih. Ta primer jasno dokazuje nenevarnost »inflacije« neoficijalnih plačilnih sredstev, ker ta dolarske valute niso podrla, navzlic svojemu ogromnemu nesorazmerju do bankovcev in njih zlatega kritja. Kam bi prišla dolarska valuta, če bi se nadomestila ameriška ogromna neoficijalna klirinška plačilna sredstva z oficijalnimi bankovci in kako nizko bi zdrknil njihov poslovni promet iz samih finančnih vzrokov, če bi se omejili njihovo gospodarstvo na samo oficijalne bankovce normalno dosegljive količine, oziroma jih lahko predstavljati. Približali bi se pač ze-

Adria prašek je boljši

lo našim primitivnim gospodarskim prilikam, našem poslovnemu mrtvilu in splošni revščini. Kako silno elastičen instrument denarstva in splošnega gospodarstva je kliring, se vidi tudi iz tega, da so prišle Rooseveltove zasilne odredbe v zadnji ameriški denarni krizi do polne veljave v velikem delu po zaslugi njih organiziranega denarstva.

Da se je ameriško gospodarstvo v taki meri osvobodilo suženjstva onih, zlati teoriji podvrženih oficijalnih, količinsko zelo omejenih bankovcev, potem notranjega stvarnega kredita, kar so v svojem bistvu vsa neoficijalna plačilna sredstva, je pripisati v prvem redu ameriški širokopoteznosti in podjetnosti. Meje, v katere oklepa gospodarski razvoj kredit samo »zlati« bankovcev in prometno nanje vezani kredit neorganiziranega denarstva, so oni pretrgali in si z organiziranim kliringom silno razširili svoja plačilna sredstva in s tem možnost produktivnega udejstvovanja. Z uvedbo kliringa ni tamkaj stanje krožečih bankovcev prav nič nazadovalo, temveč se je s kliringom le razširilo denarno in z njim splošno gospodarstvo. Amerika ni postala dežela »neomejenih možnosti«, zaradi svoje prostranosti ali izrednega bogastva zemlje, temveč v največji meri zaradi iznajdljivosti, praktičnosti in podjetnosti svojih prebivalcev, zaradi mobiliziranja kar največ stvarnih dobrin v promet ustvarjajoče menjalno ali plačilno sredstvo, ki se more s stvarnim kreditom v dobro organiziranem kliringu raztegniti tudi do »neomejenih možnosti«, splošno gospodarstvo pa do slovitega »amerikanskega tempa«. Dokaz za to je ravno njih že omenjeno razmerje neoficijalnih do oficijalnih plačilnih sredstev ter po njih ustvarjeni ogromni gospodarski razmah. Če je nastopila tudi v Ameriki silna gospodarska kriza, tega seveda ni kriv njihov kliring, ki krize sam tudi ne more odpraviti samostojno iz vzroka, ker ima splošna gospodarska kriza svoj izvor v disharmoniji med produkcijo in konsumom, ta pa zopet v celotnem gospodarskem sistemu absolutnega liberalizma, katerega nedostatek se trajno kajpak ne da odstraniti z nobeno finančno operacijo in tako tudi ne s kliringom.

Če potegnemo paralelo ameriškega denarstva z evropskim in posebno z našim, vidimo, da smo mi ostali pri razvijanju gospodarskih poslov v ozkih mejah malenkostnega zlata, temu primerno nizkem številu bankovcev (pri nas 300 do 330 dinarjev proti 3000 do 4000 v zapadni Evropi na osebo) in na to malenkost navezanega neorganiziranega denarstva. Neoficijalnega klirinškega denarja nismo ustvarili, konservativno smo ostali pri skoro samem »ednozveličavnem« oficijalnem denarju in z njim v prav tako skromni, ali bolje zanični gospodarski revščini. Z našim združništvom ali z organizacijo malega stvarne-

ga kredita smo se sicer otresli vaških odeluhov in se gospodarsko nekoliko dvignili, da bi pa napravili nadaljnji korak ter se osvobodili še one, promet in zaslužek ovirajoče diktature tirana zlata in bankovcev, zato nam je zmanjkalo poguma in podjetnosti. **Dokler je pač šlo, smo raje iskali deželo »neomejenih možnosti« v Ameriki,** namesto da bi si jo ustvarili doma. Kako bi danes, takorekoč ob dvanajsti uri našega gospodarskega, denarstvenega in osebno-eksistenčnega življenja, katere izredne okoliščine zahtevajo seveda tudi izrednega postopanja, napravili »čudež« kliringa, o tem in edino o tem bi morali razpravljati, če nam je ležeče na trajni in ne na samo začasni ureditvi našega denarstva.

PLENARNA SEJA ZBORNICE

Kakor smo že poročali, se vrši v petek ob 9. dopoldne prva letošnja plenarna seja Zbornice za TOI.

V četrtek pa se vrše zborovanje vseh zborničnih odsekov, tako trgovskega, obrtniškega in industrijskega.

Zborovanje trgovskega odseka

je sklical predsednik trgovskega odseka in podpredsednik Zbornice g. Konrad Elsbacher za pol devetih dopoldne v zbornični posvetovalnici in sicer s tem dnevnim redom:

1. Poročilo o zborničnem delovanju v zadnjem tromesečju.
2. Razprava o zborničnem statutu.
3. Predlogi za opredelitev raznih trgovinskih strok.
4. Obdajenje konsumov.
5. Razprava in sklepanje o prošnjah za koncesije, odobritvi cenikov in prošnji za državljanstvo.
6. Izjave v kazenskih zadevah radi kršitev obrtnega zakona.
7. Trgovske terjatve in rentni davek.
8. Revizija železniških tarif in naša trgovina.
9. Noveliranje zakona o prisilni poravnavi izven konkurza.
10. Predlogi gg. zborničnih članov.

VELIKE IZGUBE ITALIJANSKEGA BOMBAZNEGA KONCERNA

Iz Milana se poroča, da je bombažni koncern Stabilimenti Tessili Italiani, ki je nastal s fuzijo treh velikih tekstilnih industrij, zaključil lansko poslovno leto z izgubo 30 milijonov lir. Ze leto prej je imel ta koncern izgubo 40 milijonov lir in je zato znižal svojo osnovno glavnico od 80 milijonov na 20 milijonov. Z letošnjo izgubo pa bo ta glavica skoraj popolnoma izžrpana. Koncern ima 23 fabrik s 6000 statvami in 430.000 vreteni.

Obiščite automatični bulet DAJ-DAM

»AGRARNA EVROPA« POTREBNA KNJIGA ZA VSAKEGA GOSPODARJA

V založbi Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je izšla nova knjiga o kmetijski proizvodnji in trgovini evropskih držav: »Agrarna Evropa.« Knjigo je spisal gospod Joza Lakatoš, glavni urednik »Jugoslovenskega Lloydja«. Knjiga vsebuje statistične podatke o proizvodnji, uvozu in izvozu 27 glavnih agrarnih proizvodov Evrope in važnejših izvenevropskih držav. Knjiga šteje 192 strani in stane mehko vezana Din 40.— Knjiga se naroči pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Po svetu

† Knezoškof dr. Andrej Karlin je umrl v sredo ob pol 11. zvečer. Pokojni knezoškof si je pridobil mnogo zaslug za versko življenje in za kulturni razvoj svojega naroda, ki ga bo zato ohranil v hvaležnem in častnem spominu. — Pogreb bo v ponedeljek, ob 10. dopoldne.

Belgijski poslanik je protestiral pri Daladieru proti Mussolini - MacDonaldovemu predlogu in izjavil, da bi postal francosko-belgijski zavezniški pakt brezpredmeten, če bi Francija vstopila v direktorij štirih velesil.

Tudi sovjetski veleposlanik je izjavil Daladieru, da bi prenehal veljati francosko-sovjetski prijateljski pakt, če bi Francija vstopila v direktorij štirih velesil, ker bi tak direktorij pomenil hegemonijo, ki je Rusija ne more priznati.

Poljski zunanji minister Beck je izjavil angleškemu veleposlaniku, da odklanja Poljska pakt štirih velesil, ker je nasproten paktu Društva narodov in da zato ne bo smatrala niti en njegov sklep kot obvezen.

Za predsednika poljske republike bo pri junijskih volitvah izvoljen maršal Pilsudski.

Avstrijska vlada bo znižala plače in pokojnine vseh nameščencev socialnih ustanov na višino plač drž. nameščencev, da s tem zniža režijo socialnih ustanov.

Litvinov je sprejel nemškega veleposlanika in mu sporočil energičen protest sovjetske vlade proti nečloveškemu ravnanju s sovjetskimi državljani in proti preiskavam na sovjetskih ladjah.

Pariški kardinal Verdier je poslal velikemu rabinu Francije pismo, v katerem ostro obsoja preganjanje židov v Nemčiji.

Bojkota proti židom ne bo več v Nemčiji, ker da je prenehala sovražna agitacija proti Nemčiji v tujini. V resnici pa so morali hitlerjevci vsled soglasnega odpora vsega kulturnega sveta ustaviti bojkot.

Posebno politično policijo so po zgledu fašistov in sovjetov ustanovili v Nemčiji. Nova policija že pridno polni zapore in koncentracijske taborne.

Iz Nemčije pobeglega časnikarja dr. Bolla so v neki tirolski vasi ob bavarski meji ustrelili hitlerjevci in nato pobegnili nazaj v Nemčijo.

Vsi nemški papirji so vsled Hitlerjeve protizidovske gonje padli na njujorški borzi.

Adria prašek je boljši

Gospodarska vojna se bo začela med Anglijo in Rusijo vsled aretacije štirih angleških inženirjev v Rusiji. Angleškemu parlamentu je že predložen zakonski načrt o prepovedi vsakega uvoza ruskega blaga, sovjeti pa pripravljajo enako prepoved.

Japonci so že prekorčili kitajski zid in po težkem porazu Kitajcev zavzeli mesto Simenkaj.

Japonska se silno vznemirja zaradi koncentracije ameriškega bojnega brodogoja v Tihem oceanu. Še naprej pa izjavlja, da niti najmanjše ne popusti od svojega stališča.

Francosko mornariško ministrstvo je odredilo, da se takoj prične z gradnjo treh križark, od katerih bo vsaka imela 7000 ton nosnosti.

Največji zrakoplov na svetu »Aeron«, last ameriške bojne mornarice, je nenaden vihar treščil ob morje, da se je zrakoplov čisto razbil. Od 97 mož posadke so bili rešeni samo trije. Vsled silnega viharja je namreč bila vsaka reševalna akcija nemogoča.

Še drugi ameriški zrakoplov »Joddrec«, ki je hotel priti ponesrečenemu »Aeronu« na pomoč, se je razbil in padel na istem mestu ko »Aeron« v morje. Posadko 7 mož pa so mogli rešiti.

Amerika zgradi največji parnik »Washington«, ki bo imel 80.000 ton nosnosti, za 8000 več, ko »Normandie«, ki je bila dosedaj največji parnik in ki se še gradi.

Mount Everest, najvišje goro sveta so preleteli v dveh letalih angleški letalci. Dosegli so višino 10.675 metrov.

Sovjeti nameravajo povišati ceno svojemu izvoznemu lesu za 6 do 8 odstotkov.

Letno poročilo General Motors ugotavlja, da je produkcija v primerj z letom 1929 nazadovala za 78 odstotkov. Družba je dosegla čisti dobiček 164.979 dolarjev, dočim je znašal ta pred enim letom 97 milijonov dolarjev.

Davčna vprašanja Pokojninsko zavarovanje in zasebni nameščenci

Zaračunavanje skupnega davka na blago iz poštnih pošiljk

Carinski oddelek finančnega ministrstva objavlja v »Službenih Novinah«: Praviloma se določi osnova za razrez skupnega davka na poslovni promet na način, kakor je razložen v § 4. zakona o skupnem davku na poslovni promet A, samo da se more izjemoma za blago, uvoženo po pošti, v skladu s § 1. zakona o spremembi zakona o skupnem davku na poslovni promet z dne 16. VII. 1931 in čl. 3 uredbe Pov. br. 546/III. z dne 20. julija 1931 vzeti kot osnova za razrez tega davka petkratni znesek odgovarjajočih carinskih davščin in to takrat, kadar nastajajo primeri, ki so izrečno navedeni v teh predpisih. Pri uporabi tega izjemnega načina za določevanje davčne osnove pa se morajo ugotoviti činjenice, ki so povzročile uporabo izjemnega načina, ker ni z ozirom na navedene predpise prepuščeno svobodnemu prevdanku carinskih organov, da odločajo, če uporabijo pravilo ali izjemo, temveč je to odvisno v vsakem konkretnem primeru samo od tega, če so izpolnjeni pogoji za redno določevanje davčne osnove po vrednosti ali ne, kadar se računa vrednost v višini petkratnega zneska carinskih davčev.

Zaradi tega se, a v zvezi z razpisom z dne 22. novembra 1932, odreja carinarnicam, da postopajo v primerih, če se mora vzeti kot osnova za razrez skupnega davka od blaga, uvoženega po pošti, petkratni znesek carinskih davčev, tako-le:

1. Ako je uporaba izjemnega načina za določitev osnove skupnega davka povzročena vsled pomanjkanja računa, bodo uradniki, določeni za carinjenje, pisмено konstatirali na zadevni deklaraciji, da je bil vzel kot osnova za razrez skupnega davka petkratni znesek carinskih davčev, ker ni bilo v času carinjenja predpisanega računa za to blago. Pod to konstatacijo pa bodo napisali potrditev, ki sestoji iz datuma in njih podpisa.

2. Če je uvoznik pravočasno predložil račun, ali če je bil račun priložen pošiljki, pa iz gotovih pomanjkljivosti ni mogel biti smatran kot polnovreden dokaz o vrednosti blaga, na katerega se nanaša, ter se je vsled tega moral skupni davek plačati kot petkratni znesek carinskih davčev, bo uradnik te pomanjkljivosti pisмено konstatiral na odgovarjajoči deklaraciji in na računu in potem to na preje opisani način potrdil.

Pri tej priliki se opozarjajo carinarnice, da morejo samo takšne konstatacije služiti v opravičilo za uporabo izjemnega načina določanja osnove za razrez skupnega davka na poslovni promet in da je brez teh konstatacij ta prosto neveljaven.

Takse po uredbi o posredovalnem postopanju

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo, katere takse je treba plačati po uredbi o posredovalnem postopanju. Po sporočilu pravosodnega ministrstva spada posredovalno postopanje v nesporno postopanje in se morajo zato plačevati one takse, ki so predvidene v taksnih in pristojbinskih zakonskih predpisih za nesporno postopanje. Dokler ne bodo unificirani taksni predpisi za nesporno postopanje se bodo plačevale te takse:

Od vseh pisemenih prošelj in vlog, ko tudi od zasebnega predloga ali predloga na zapisnik, da se otvori posredovalno postopanje, se plača taksa 5 dinarjev.

V taksnem pogledu je najvažnejši predpis čl. 11. odstavek 2. uredbe o posredovalnem postopanju, ki se glasi: Če so podpisni dolžnikov in upnikov na sporazumu overovljeni od sodišča ali notarja, ima sporazum isto pravno moč ko poravnava, sklenjena pred sodiščem. Z ozirom na to se morajo plačati v Sloveniji in Dalmaciji te takse: od vrednosti poravnalne vsote pol odstotka, ko tudi taksa za pravni posel.

UREDBA O ZAVAROVANJU VALUTE

Finančni minister je sklenil: Pri izdajanju uverenj o zavarovanju valute so pooblaščenim zavodim dolžni, da zahtevajo od izvoznikov predložitev uverenja o plačanem davku in o protokoliranju tvrdke oz. obrtni list. Uverenja o zavarovanju valute ne smejo izvozniki odstopiti drugim osebam. Odredbe čl. 19. pravilnika se bodo uporabljale tako proti izvoznikom, ki bi odstopili ta uverenja, ko tudi proti osebam, ki bi sprejele taka uverenja.

Iz vrst privatnih nameščencev smo prejel iz Maribora ta dopis:

Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev je sprejelo na svojem letošnjem obnem zboru resolucijo, ki zahteva med drugim to-le: »Zakon o pokojninskem zavarovanju naj se raztegne tudi na zobotehniko, strojnike in trgovske pomočnike v Dravski banovini, obenem pa razširi v celoti tudi na vso državo.«

Te zahteve glede preureditve pokojninskega zavarovanja pa za nas privatne nameščence niso najvažnejše. Nočemo ugovarjati razširjenju tega zavarovanja na vso državo, kar bi bilo potrebno že iz razloga, da zadenejo občutne davčev za pokojninsko zavarovanje tudi delodajalce drugih pokrajin. Znano je, da se marsikatero podjetje naseli raje v sosednji banovini, kjer so socialne davčev manjše nego pri nas; tudi so iz tega razloga že nekatere tvrdke premestile svoj sedež iz Dravske banovine, kar je velika škoda za naše nameščence, ker bi jih prišlo mnogo več do kruha, ako bi se ta podjetja nahajala pri nas. Zato je ta zahteva vsestranski utemeljena. Mnenja pa smo, da si naj prizadeti kraji sami izvojujejo pokojninsko zavarovanje s tem, da si ustanove lastne zavode, ker si nikakor ne moremo zeleti, da bi se naš zavod razširil na državo in centraliziral kam drugam.

Glede trgovskih pomočnikov pa bi bilo pripomniti to-le: Bivša Avstrija je pri ustanovitvi pokojninskega zavoda izvela trgovske pomočnike radi tega, ker je smatrala te vrste nameščence samo kot nekaj provizoričnega, ker služi trgovski pomočnik večinoma le kratko dobo, da si pridobi potrebno trgovsko znanje, nato se pa prej ali slej osamosvoji kot trgovec. To pravilo pa velja tudi še danes. V Mariboru n. pr. se izučijo na leto okoli 30 do 50 vajencev, trgovskih obrtnih listov se pa podeli vsako leto 60 do 80, ker eni odhajajo, drugi prihajajo. Razen tega se mesto širi, kar ustvarja nove trgovske obrate. Iz tega sledi, da se v našem mestu osamosvoji več trgovcev, kakor pa znaša število narasčaja. Tudi je mnogo trgovsko izučeni ljudi, ki si poiščejo drug poklic kot vojaški itd. Le malokateri trgovski pomočnik ostane zato vse svoje življenje kot pomočnik.

Zato ni važno, da bi se morali te vrste nameščenci zavarovati v pokojninskem zavodu za nameščence, zlasti še, ker ne predvideva osnutek novega pokojninskega zakona nikakoli odpravnin in bi bili vsi prispevki za pomočnike, ki se osamosvoje, za nje izgubljeni, ako slučajno nimajo to-

liko denarja, da bi mogli še kot trgovci plačevati mesečne premije.

Ker pa je vendarle potrebno, da bi imeli tudi taki pomočniki, ki ne pridejo nikoli do tega, da bi se osamosvojili, starostno oskrbo, bi bilo treba najti zanje drugi način zavarovanja, ki bi moral biti cenejši nego je naše zavarovanje.

Pač pa imamo zavarovanci pokojninskega zavoda velik interes na izboljšanju našega sedanjega zavarovanja. Skrajno nesocialno je, da mora po obstoječih predpisih delati zavarovanec do svojega 65. leta, ali pa dopolniti 40 zavarovalnih let, da se mu prizna polna pokojnina. Znano je, da je privatna uradniška služba mnogo bolj naporna kakor državna in se zahteva danes povsod celega moža. Tudi je znano, da puste v službi 60letne starčke, katerim poidejo po večini že vse fizične in duševne moči za delo, kvečjemu še iz usmiljenja in to le v kaki zelo slabo plačani službi. Na drugi strani pa vidimo mlade, šolane ljudi, ki ne morejo priti do kruha, ker se jim stari prepočasi umikajo. Ako je torej pokojninski zavod socialna ustanova, je neobhodno potrebno, da skrajša čakalno dobo.

Drugi nedostaki so še n. pr. glede svojcev. Vdova po zavarovancu ima pravico do rente le, ako se je dotični poročil pred svojim 50. letom. To bi se moralo izpremeniti tako kot je v državni službi, da ima vdova pravico do pokojnine, ako se je poročila z aktivnim državnim nameščencem in jo izgubi le tedaj, ako se zopet poroči. Otroci imajo pravico do rente izključno samo do 18. leta starosti, brez ozira na to, ali se obiskujejo šolo, ali so morda telesno ali duševno nesposobni za kateri poklic ali ne itd. Tudi se dogaja, da zavarovanec umrje, ne da bi bil poprej dvignil oni del plačanih premij, ki mu po zakonu pripadajo. Zapusti pa revne starše, katere je poprej podpiral, ki pa ne dobe od zavoda ničesar, ker predvideva zakon, da ima pravico do pokojnine ali rente samo mati-vdova, ako je revna.

V sedanjem pokojninskem zakonu je torej vse polno hib, ki zelo zmanjšujejo vrednost tega zavarovanja. Potrebno je, da ima zavod rezerve, ako hoče vršiti svoj namen, vendar pa ni bil ustanovljen zato, da bi pritegnil nase tekem časa večino narodnega premoženja Dravske banovine, samo gradil hiše in palače, nakupoval vrednostne papirje, temveč zato, da bi imeli oni redki zavarovanci, ki dožive starost, kakor tudi osirotele družine od njega korist in oskrbo. To smo z ozirom na višino zavarovalnih prispevkov upravičeni, da zahtevamo.

Dva jubileja našega združništva

V ponedeljek, dne 3. aprila je praznovalo slovensko združništvo dva pomembna jubileja: petdesetletnico, ko je bila ustanovljena v Celju »Zveza slovenskih posojilnic«, ki se je kasneje pretvorila v združništvo, ter 25letnico, odkar je bila ustanovljena Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Zlasti na kreditnem polju so si pridobile slovenske zadruge velike zasluge, ki imajo trajen pomen. A tudi za napredek kmetijstva so storile zadruge mnogo. Zasluga zadrug je, da se je razvilo mlekarstvo in kletarstvo do sedanje visoke stopnje in tudi na drugih poljih so dosegle zadruge lepe uspehe, ki so pomembne za vse naše gospodarstvo. Posebno uspešno je postalo delo zadrug, ko je bilo združeno v velikih združnih zvezah, od katerih si je v zadnjih letih priborila posebno veljavo Zveza slovenskih zadrug pod nad vse spretnim vodstvom sedanjega ravnatelja Trčka. Vsled velikega pomena, ki ga ima združništvo za narodno gospodarstvo, se tudi mi radi spominjamo obeh lepih jubilejev našega združništva in to tem raje, da tudi ob tej priliki povdarimo svoje načelno stališče do združništva. Kakor smo že opetovano izjavili, priznavamo v polni meri pomen zadrug in zato tudi nimamo nič proti temu, če zadruge, ki so čisto na združnem programu, uživajo tudi nekatere ugodnosti. Odločno smo le proti nezasluzenim privilegijem, ki jih uživajo razne konzumne in združne prodajalne ter gostilne, ki se v ničem, razen po svojih nezasluzenih privilegijih, razlikujejo od navadnih trgovin in gostilen. Vsi ti privilegiji imajo samo ta namen, da delajo legalni trgovini nedo-

pastno konkurencu in samo to je vzrok, da smo odločno proti njihovim privilegijem. A to le mimogrede!

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

V proslavo obeh pomembnih jubilejev se je vršil v Celju slavnostni občni zbor Zveze, ki ga je vodil predsednik Zveze g. Pipan. Občnega zbora se je udeležilo od 341 včlanjenih zadrug 216. Uvodoma se je spominjal predsednik obeh velikih jubilejev ter očeta slovenskega združništva inž. Mihe Vošnjaka.

Jubilejno in nato poslovno poročilo je podal ravnatelj Trček.

Preteklo poslovno leto ni samo nazadovale vse gospodarsko poslovanje, temveč tudi poslovna morala in splošno zapužanje. Večina zadrug je več ali manj nazadovale, vendar pa je bil dosežen tudi napredek. Tako se je dvignilo članstvo in narasle so tudi vloge. Ob koncu leta je bilo vseh vlog še vedno okoli 650 milijonov, posojil pa okroglo 600 milijonov. Obrestna mera se ni spremenila, z novim letom pa je že mnogo zadrug znižale obrestno mero za 1 odstotek. Poročilo omenja nato delovanje posameznih zadrug, od katerih so vsled krize zlasti trpele produktivne, ker se je zmanjšala kupna moč prebivalstva. Ustanovila se je tudi prva zavarovalna zadruga in sicer proti požarni škodi.

Kontakt med Zvezo in zadrugami je bil živahen in je Zveza dosegla, da so končno zadruge spoznale potrebo znižanja obrestne mere. Zveza je priredila več pro-

pagandnih in poučnih tečajev ter izvršila 156 revizij. Na novo se je povečalo število včlanjenih zadrug za 22.

Naložbe pri Zvezi so znašale s pripisanimi obrestmi 25.249.409, kreditov pa je dovolila za 22.724.138 Din. Lastno premoženje Zveze je naraslo na 953.275 Din, poslovni pribitek pa je znašal le 9.137 Din, ker je gospodarila Zveza natančno po proračunu.

Po poročilu nadzorstva je bila načelstvu soglasno izrečena razrešnica, mesto umrlega člana načelstva Kašmana pa je bil v načelstvo izvoljen odvetnik dr. Boštjančič iz Maribora.

Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, v kateri se med drugim zahteva: Zakon o zaščiti dolžnikov naj ne štiti enakomerno vrednih in nevrednih ter naj ne škoduje upnikom. Uvede naj se stroga kontrola nad vsem denarstvom in zagotovi naj se s sodelovanjem države amortizacija morebitnih izgub. Za likvidnost denarnih zavodov naj se izdajočasni bankovci ali boni (torej časna inflacija!). Gospodarski svet naj prične delovati, javni denarni zavodi naj plasirajo svoj denar enakomerno v vse banovinah in zniža naj se obrestna mera.

V težki gospodarski krizi je torej pokazalo slovensko združništvo mnogo odporne sile in praznovalo svoj dvakratni jubilej s pozitivnim delom, a tudi z zdravim optimizmom v bodočnost.

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu Narodne banke z dne 31. marca se je stanje v preteklem tednu spremenilo tako-le (vse v milijonih Din):

Zlata podloga je ostala neizpremenjena in znaša 1.761,4 devize in valute pa so nazadovale od 170,4 na 168,9. Devize, ki ne spagajo v podlogo so nazadovale od 12,6 na 10,4, kovan denar pa od 216,9 na 195,1.

Posojila so se še nadalje znižala in sicer menična od 2.026,7 na 2.018,7, lombardna pa od 334,8 na 330,6.

Prejšnji predjudni državi so se malenkostno povečali od 1.811,2 na 1.811,7, časni predjudni drž. blagajni pa so ostali neizpremenjeni na višini 600. Razne aktivne, nepremičnine in premičnine so neznatno narasle.

Bankovci v obtoku so se pomnožili od 4.529,1 na 4.563,8, zato pa so padle obveze na pokaz od 928,0 na 883,8. Padle so tudi obveze z rokom in sicer od 1.301,9 na 1.286,3 milijonov dinarjev.

Zlato in devizno kritje je naraslo od 35-39 na 35-40 %, samo zlato pa od 32-27 na 32-30 odstotkov.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

FRANCOSKI DENARNI TRG

Položaj na francoskem denarnem trgu je zelo ugoden, kar že dokazuje velik uspeh francoskega notranjega posojila. Zato ni čuda, da vlada v francoskih gospodarskih krogih precejšen optimizem, ki ga stalno povečujejo znaki zboljšanja. Tako se je povečala proizvodnja jekla in sicer od 496 tisoč ton v januarju lanskega leta na 506 tisoč v januarju letos. Razvoj ameriške bančne krize je bil v Parizu sprejet ugodno, ker se smatra, da se je sedaj situacija razčistila. Enako ugodno je bila sprejeta tudi nova politika Angleške banke kopičenja zlata, pa čeprav je vsled te politike Francija precej prizadeta, ker so se namreč zmanjšale zlate zaloge Francoske banke za 288 milijonov frankov. Toda Francozi so mnenja, da kopiči Anglija zlato v namenu, da zopet uvede zlato valuto.

*

Guverner Federal Reserve Boarda Eugen Mayer namerava demisionirati.

Angleška Banka je znova kupila zlata v vrednosti 1.157.345 funtov. S tem je od začetka leta povečala svojo zlato zalogo za 53,2 milijona funtov.

Po poročilu Francoske banke se je nje zlata podloga v preteklem tednu znižala za 164 milijonov frankov.

Vsled bančne krize mnoge ameriške občine ne bodo mogle zadostiti svojim obveznostim.

4 in pol odstotno francosko notranje posojilo v višini 3 milijard frankov je bilo prepisano za 2,12 milijard frankov. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker javna in samoupravna telesa sploh niso sodelovala pri tem posojilu.

Senat Kube je soglasno odobril zakonski predlog, s katerim se proglašajo dveletni moratorij za vsa hipotekarna posojila.

Zunanja trgovina

ČESKOSLOVAŠKA KUPUJE TOBAK NA GRŠKEM

Grški izvoz na Češkoslovaško je vsled manjše kupne moči prebivalstva zelo nazadov. Zato je pasivni saldo Grčije zelo narastel. Da tega zmanjša, je sklenila češkoslovaška vlada, da kupi v Grčiji za pol milijona Kč tobaka.

*

Italijanska vlada je sklenila, da bo uvedla uvozne kontingente za vse one države, ki so uvedle devizne omejitve.

Poljska čezmorska trgovina se je v zadnjih desetih letih zelo razvila. Leta 1922. je šlo od vse poljske zunanje trgovine skozi poljsko pristanišče 7,3 % blaga, l. 1931 že 51,3% in l. 1932 že več kot 67 %. Gdinja ima danes že večji promet ko Bremen, Stockholm in Kopenhagen. Leta 1932. je prišlo v Gdinjo 3.800 parnikov, katerih tonaža je bila 3-krat večja, kakor pa tonaža vseh parnikov, ki so prišli l. 1913 v Gdańsk. V tem silnem razvoju poljskega pristanišča je pač več ko jasen dokaz, da Poljska potrebuje izhod na morje.

Avstrijski trgovinski minister je odredil zaporo za vse nove trgovske in obrtniške obrate. Odredba je takoj stopila v veljavo.

Da se izogne plačevanju novih občinskih davščin, je sklenila svetovno znana žitna borza v Winnipegu, da se preseli v Fort William v državi Ontario.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špicerijske
robe

Jvan Jelacín

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Avstrijske carinske oblasti zaračunavajo od 30. marca dalje zlato krono z 1:80 šilinga mesto z 1:44, ko dosedaj. Do 20. junija je znižana v Avstriji dopolnilna carina za pšenico od 5 zlatih kron na 2:80, za rž pa od 4 na 2 zlati kroni.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 24. aprila t. l. ponudbe glede dobave raznega orodja, 1 noža za rezanje živinske krme ter glede dobave 1 električne ure.

Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: Dne 21. aprila t. l. glede dobave bločnih verig in jeklene žice; dne 3. maja t. l. glede dobave 600.000 kg portland-cementa; dne 4. aprila t. l. glede dobave varnostnih naprav; dne 5. aprila t. l. glede dobave semaforja.

Dobava lesa. Dne 26. aprila t. l. se bo vršila pri Dravski radionici v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave 52 m³ bukovca in jesenovega lesa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti delavnici, Kobaridska ulica 43.)

Oddaja zakupa zemljišča za zgradbo buffeta na postaji Mesiči-Rogatica se bo vršila potom ofert. licitacije dne 27. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja zgradbe dvonadstropne stanovanjske hiše v Ljubljani se bo vršila potom ofertne licitacije dne 20. aprila t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji, načrti in proračun pa pri istem oddelku, Ljubljanski dvor, II. nadstropje, soba št. 116.)

Dne 27. aprila t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 25.000 kg svinjske masti in 75.000 porcij konzerv.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 20. aprila t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg katrana, 10.000 kg portland-cementa, 50 obojev krovne lepenke; do 27. aprila t. l. pa glede dobave 100 komadov rudarskih žag.

Vršili se bosta naslednji ofertni licitaciji: dne 20. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 22.000 kilogramov amonijakove sode; dne 10. maja t. l. pa pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu glede dobave 600 ton domačega briket-premoga, 6 ton strojnega olja, 46 ton mo-

tornega bencina, 9 ton motornega olja, 50 ton plinskega olja, 100 ton olja za kurjenje, 7 ton pisanega bombaža za čiščenje. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Dne 9. maja t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 49 ton strojnega olja, 8 ton turbinskega olja, 13 ton cilindrskega olja, 48 ton motornega olja, 950 ton plinskega olja, 20 ton pisanega bombaža za čiščenje, 10 ton belega bombaža za čiščenje, 40 ton motornega bencina in 15 ton avionskega bencina.

Že v 24 urah

barva, pleštra in kemično snai obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil. monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini Zadruga za rejo živali plemenite kozuhovine v Škofljici pri Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase odvetnik dr. Lovrenčič. Prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Ljubljani, dne 8. aprila ob 9. uri. Oglasitveni rok do 3. maja. Ugotovitveni narok dne 13. maja ob 9.

OBČNI ZBORI

Elektrarna Skofja Loka in okolica, d. d. ima občni zbor dne 19. aprila ob 11. v sejni dvorani Mestne hiše.

Zadružna gospodarska banka ima občni zbor dne 19. aprila ob 11. v bančni posve-tovalnici v Ljubljani.

Tovarna ogledal in brušenega stekla »Kristal« v Mariboru d. d. ima X. redni občni zbor dne 25. aprila v prostorih Zadruga gospodarske banke v Mariboru.

Posojilnica v Logatecu, r. z. z. o. z., pa dne 23. aprila ob 14. v posojilnični pisarni.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 5. aprila objavlja: Razglas banske uprave o kategorizaciji dovoznih cest k železniškim postajam na območju Dravske banovine. — Objave o pobiranju občinskih trošarin. — Razine razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

NEMČIJA JE NAJBOLJ ZADOLŽENA

Po podatkih Nemškega zavoda za proučevanje konjunktura znaša vsota vseh državam dovoljenih posojil nad 200 milijard mark. Od te vsote pride na Nemčijo 22 milijard, ki ima največ dolgov. Na drugem mestu je Francija s 15 milijardami.

filijale v Mariboru in Märzthal Obren, višji činovnik podružnice v Mariboru.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III., dne 16. marca 1933.
Firm. 222/33 — Rg B II 29/3.

Sedež: Maribor.

Besedilo: Narodna banka kraljevine Jugoslavije, filijala v Mariboru.

Izbrise se dosedanji zastopnik Hope Dušan, začasni upravnik podružnice, vpiše pa novi zastopnik Novak Miradovič, upravnik filijale v Mariboru.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III., dne 23. marca 1933.

Firm. 252/33 — Rg B II 29/4.

Sedež: Ptuj.

Besedilo: Kostanjevec, družba z omejeno zavezo.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Kostanjevec Alojz, trgovec v Ptuj, dosedanji poslovodja družbe.

Likvidacijska firma: Kostanjevec, družba z omejeno zavezo v likvidaciji.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III., dne 16. marca 1933.

Firm. 223/33 — Reg C II 46/7

Obratni predmet: trgovina s sadjem in deželnimi pridelki na debelo.

Imetnik: Leopold Banovšek, trgovec v Mariboru, Ipavčeva ulica št. 55.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III., dne 16. marca 1933.
Firma 221/33 — Rg A III 233/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Brežice.
Besedilo: Hranilnica mestne občine Brežice.

Vpiše se novo izvoljeni član načelstva Verstovšek Josip, trgovec v Brežicah, izbrise pa umrli član ing. Kolenz Albert.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 21. marca 1933.
Firm. 118/33 — Rg A III 146/4.

Sedež: Maribor.
Besedilo: Narodna banka kraljevine Jugoslavije, filijala v Mariboru.

Izbrise se dosedanji zastopnika Ljubinkovič Andro, upravnik podružnice in Juvančič Ljudevit, višji činovnik podružnice, vpišeta pa nova zastopnika Hope Dušan, vršilec dolžnosti upravnika

Tržna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Zadnji trg v sredo, dne 5. aprila, je bil dobro založen in dobro obiskan. Pozna se že na trgu vpliv velikonočnih praznikov. Na trgu je bila že gnjat, a se še ni dosti kupovala. Prekajeno svinjsko meso se je prodajalo po 16—24 Din. — Jaje je na trgu mnogo in njih cena je nizka. Par lepih jaje je po 1:20 Din, večinoma pa se je dobilo od 16—18 jaje za 10 Din. — Kokoši so bile po 25—30 Din. — Na zelenjadnem trgu je blaga mnogo, zlasti salate. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Tudi cena jabolk je ostala neizpremenjena. Najlepsi mošanjski so bili po 6 Din kg. — Zelo mnogo je bilo na trgu krompirja, ki se je prodajal v začetku po 1 Din kg, pozneje pa se je pocenil.

Živinski trg je bil manj živahen. Voli so se večinoma prodajali po 5 Din za kg žive teže. Srednja cena krav je bila 1500 dinarjev. — Na svinjskem trgu so mnogo kupovali pujske, ki so se nekoliko pocenili. Prodajali so se po 200—300 Din. — Na konjskem trgu pa je bilo živahno in je bila povprečna cena za konje od 2500 do 3000 Din.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 31. marca 1933 je bilo pripeljanih 131 svinj. Cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 80—100, 7—9 tednov stari Din 140 do 160, 3—4 mesece stari Din 230—380, 5—7 mesecev stari Din 450—530, 8—10 mesecev stari Din 550—580, 1 leto stari Din 700 do 800, 1 kg žive teže 7:50—8, 1 kg mrtve teže 11:50—12, ovce komad Din 100.

Prodanih je bilo 113 svinj in 3 ovce.

JAJČNI TRG

Ker še vedno ni mogoč izvoz jaje v Italijo in Nemčijo, vlada na jajnem trgu mrtvilo in so zato cene nizke. Niti velikonočni prazniki ne morejo bistveno vplivati na ceno. V trgovini na veliko se kupujejo jajca po 0:35 do 0:375 Din.

PADEC ŽITNIH CEN V MITROVICI

Koncem marca je prišlo na mitroviškem sejmu do velikega pada cen. Pšenica, ki se je še par dni prej prodajala po 200 do 220 dinarjev, se je plačevala le še po 160. Fižol je padel od 100 na 70 dinarjev, kuzuza pa od 63 na 60 dinarjev. Padec je nastal vsled velikanske ponudbe, ki je trgovci niso mogli v celoti prevzeti.

DUNAJSKI SVINJSKI SEJEM

Na zadnji dunajski svinjski sejem je bilo prignanih 9241 pršutarjev in 4713 špeharjev. Od teh je bilo iz Jugoslavije 1007 pršutarjev in 2194 špeharjev. Cene so bile te: Špeharji prve vrste po 1:43 do 1:47, II. vrste po 1:35 do 1:42, kmetski prašiči po 1:35 do 1:45, pršutarji najboljši vrste po 1:55 do 1:60, slabše vrste po 1:30 do 1:50 šilingov za kg žive teže. Špeharji so se pocenili za 6 do 7 grošev, pršutarji pa za 3 do 6 grošev.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek od 20.

Četrtek, dne 6. aprila: Krog s kredo. — Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Izven.

Petek, dne 7. aprila: Zaprtó.
Sobota, dne 8. aprila: Hamlet. Red C.
Nedelja, dne 9. aprila: I. N. R. I.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 6. aprila: Pri treh mladenkah. Red B.

Petek, dne 7. aprila: Zaprtó.
Sobota, dne 8. aprila: Mala Floramye. Na korist bolniške blagajne Udruženja. Izven. V glavnih vlogah poleg gosta Dubajca nastopita ga. Gjungenac in g. Goštič.

Higienske instalacije

kleparstvo, krovstvo, strelovodi

Jakob Fligl dediči

Ljubljana

Telefon 33 53 Rimska cesta 2 Gregorčičeva ulica 5

Trgovci in industrijci

Trgovski

list

se priporoča za

inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.